

ประสิทธิผลกระบวนการให้ความรู้โรงเรียนพ่อแม่ ต่อภาวะโลหิตจางจากขาดธาตุเหล็กในหญิง ตั้งครรภ์
เขตพื้นที่บริการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 11

สายฟ้า แก้วมีไชย*

ปริญญญา ระเบียบเลิศ**

วิวรรณ บุญวงศ์***

และนิธิกานต์ สุภาพ****

ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช

*พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

** พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

*** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

**** พยาบาลเทคนิคชำนาญงาน

บทคัดย่อ

ที่มา: ภาวะโลหิตจางเป็นภาวะผิดปกติของระบบโลหิตที่พบมากที่สุดหญิงตั้งครรภ์ จากการศึกษาขององค์การอนามัยโลก พ.ศ.25591 พบอุบัติการณ์ของภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์ เฉลี่ยทั่วโลกประมาณร้อยละ 51.00 (ร้อยละ 52.00 ในประเทศกำลังพัฒนา และ ร้อยละ 23.00 ใน ประเทศที่พัฒนาแล้ว) ในประเทศไทยพบว่าหญิงตั้งครรภ์มีภาวะโลหิตจาง ร้อยละ 23.49-26.40 ซึ่งเกิดได้จากหลายสาเหตุ สาเหตุที่พบมากที่สุดคือภาวะโลหิตจางที่เกิดจากขาดธาตุเหล็ก (Iron deficiency anemia-IDA) ทำให้เกิดอันตรายต่อมารดาและทารกโดยในระยะตั้งครรภ์มีโอกาสคลอด ก่อนก าหนดและตกเลือดในระยะคลอดและ mortality ได้ การให้การวินิจฉัย รักษา โดยเร็ว ทำให้ มารดาแลทารกมีความปลอดภัยและสมบูรณ์แข็งแรง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลกระบวนการ ให้ความรู้โรงเรียนพ่อแม่ Brain based learning (BBL) ภาวะโลหิตจางจากขาดธาตุเหล็กต่อการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหญิงตั้งครรภ์เขตพื้นที่บริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 11 วิธี ศึกษาวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ศึกษา ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562 สุ่มตัวอย่างมาแบบเจาะจง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน ได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามโปรแกรม Brain based learning (BBL) ภาวะโลหิตจางจากขาดธาตุเหล็ก กลุ่มเปรียบเทียบ 40 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามปกติจากเจ้าหน้าที่ ผลการศึกษา กลุ่ม ทดลอง หญิงตั้งครรภ์มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรับรู้ด้านความเสี่ยง ด้านความรุนแรง ด้านการ ป้องกันด้าน พฤติกรรม ด้านการปฏิบัติตัวในการรับประทานอาหารและยาเพื่อแก้ไขปัญหภาวะโลหิตจาง การเปลี่ยนแปลง ผลของความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงในเลือด (Hematocrit) สูงขึ้นจากก่อนการ ทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ มีความแตกต่างอย่างมีนัยส าคัญทางสถิติที่.05 การป้องกันภาวะโลหิต จางจากขาดธาตุเหล็กมีความสัมพันธ์ ด้านบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรมปฏิบัติตัวในการ รับประทานอาหาร ($r=.507, p\text{-value}=.001$) การรับรู้ของหญิงตั้งครรภ์ด้านความเสี่ยงและด้านการ ป้องกันภาวะโลหิตจางจากขาดธาตุเหล็กมีความสัมพันธ์ ด้านบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรมการ ปฏิบัติตัวในการรับประทานยา ($r=.414, p\text{-value}=.008$), ($r=.490, p\text{-value}=.001$) ส่วนด้านอื่นๆไม่ พบความสัมพันธ์

สรุป : ควรดำเนินการส่งเสริมให้สถานพยาบาลทุกแห่งใช้กระบวนการให้ความรู้โรงเรียนพ่อแม่ Brain based learning (BBL) ภาวะโลหิตจางจากขาดธาตุเหล็กต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหญิงตั้งครรภ์ ในการจัดบริการ ส่งเสริมสุขภาพในหญิงตั้งครรภ์ทุกแห่ง โดยเน้นให้เห็นถึงประโยชน์ของ การป้องกันภาวะโลหิตจาง

คำสำคัญ : ภาวะโลหิตจางจากขาดธาตุเหล็ก หญิงตั้งครรภ์